

Charitní srdcaři – děkujem!

Mylný pohled na práci Charity spočívá v tom, že zaměstnanci „v nezisk“ se „příliš nepřetrhnou“, vždyť nad sebou nemají bič „firmy“. Ve skutečnosti vůbec nejde o žádnou procházku růžovou zahradou. Nedávno jsem četl reportáž o horníkovi z Karviné, který si v rámci útlumu těžby vybral novou práci v domově pro seniory, kteří se potýkají s demencí a dalšími obtížemi duše i těla. Bývalý horník se v nové roli našel, ale přiznal, že práce se seniory s nízkou mírou samostatnosti je psychicky i fyzicky náročná. „Dřina jak havířina,“ řekl.

Přes požadovanou vysokou zodpovědnost je společenská prestiž pracovníků v oboru nízká. A s tím spojené finanční ohodnocení.

Boj o přilepšení zaměstnancům se vede již léta. Mnoha místním Charitám se za současného stavu jen s obtížemi daří udržet stavy zaměstnanců a přilákat do svých řad novou krev.

S něčím se však dá přece pohout a už se to léta daří s pomocí kouzelného slovíčka – „děkuji!“ Takové „díky“ obdržely zdravotnice letos v květnu již podruhé při udílení ocenění Charitní sestra roku – Cena Qualitas Optima. Významné poděkování a vyjádření úcty ke všem pracovníkům v sociální oblasti i těm na vedoucích místech, dobrovolníkům i významným podporovatelům charitního díla zahrnuje tradiční Cena Charity Česká republika. Ta letošní bude udílena v pátek 17. října dopoledne po mši svaté v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha. Přijďte! Děkuji za veškerou vaši finanční pomoc Charitě. Bez té se v této službě potřebným neobejdeme. Pokud nemůžete, zvu vás, abyste se začali do příběhů charitních srdcařů v této příloze.

PAVEL POSÁD,
biskup a prezident Charity
Česká republika

Charita není zájmový spolek

Sestra z Domácí zdravotní péče s pacientkou.

Snímek Oblastní charity Třebíč

Kam směřují sociální služby 36 roků od Sametové revoluce? Považuji za velmi smutné, že některé podstatné problémy s financováním a jejich zajištěním dosud nejsou vyřešené.

Charita Česká republika je největší poskytovatel mezi nestátními neziskovými organizacemi. Za celé toto období budovala profesionální síť – a přitom se snažila pomáhat, aby celý systém sociální péče byl lepší, efektivnější a připravený na náročnou budoucnost, která je před námi. Na existenci sociálních služeb a dobrém fungování jsou už dnes životně závislé statisíce klientů a jejich blízkých. Populace stárne a potřebných lidí bude skokově přibývat. Nesmíme zapomínat ani

na důstojné hodnocení náročné práce pracovníků v sociálních službách.

Nechci být nespravedlivý a pesimistický. Hodně se podařilo během posledních čtyř let. Jestli však mají být tyto služby dlouhodobě funkční a připravené, je potřeba ještě hodně odpracovat. Nejsou jasné nastavená „pravidla hry“ pro všechny aktéry: tedy stát, kraje, obce, poskytovatele i klienty. Paradoxně jsou povinnosti (ne tolik práva) nejvíce vytyčeny poskytovatelům včetně Charit. Musí dodržet platnou legislativu a standardy kvality, naplňovat občas úplně nesmyslné indikátory, sehnat si na svou práci část peněz a nemají žádnou jistotu financování. Prostředky jsou skrze kraje poskytovány na základě veřejnoprávních smluv formou nenárokových dotací: tedy z roku na rok. Pravidla se běžně mění za pochodu. Navíc co kraj, to jiná pravidla. Je to velmi těžká situace a systém je nepředvídatelný. Poskytovatelům je potřeba dát mnohem větší jistotu formou víceletého financování.

Velkým problémem je přístup některých obcí, kde podpora závisí na

libovůli zastupitelstev. Existují velké rozdíly v přístupu – od obcí velmi vstřícných až po takové, které sociální služby nezajímají. Charita se mnohdy uchází o podporu na stejné rovině jako zájmové spolky či sportovní kluby. To není normální stav. Dále je třeba postavit na stejnou úroveň zabezpečení všechny poskytovatele bez ohledu na to, kdo je zřizovatelem. Všichni nemají stejnou startovní čáru, což je nepřijatelné.

Nyní je potřeba pozorně se dívat, kdo bude po volbách o této oblasti rozhodovat na nejvyšší úrovni. Kdo slibuje modré z nebe a jednoduchá řešení, ten své sliby nikdy nesplní. Dejme mandát lidem, kteří mají odvahu situaci řešit a nebojí se ani nepopulárních kroků. Závisí na tom kvalita života kohokoli z nás. Proto velmi zodpovědně uvažujme, pojďme k volbám, jde o budoucnost.

VÁCLAV KEPRT,
bývalý dlouholetý
ředitel Arcidiecézní
charity Olomouc

Dobrovolnice Maruška: Práce s dětmi je můj osud

Autonehoda v mladém věku a měsíc strávený na lůžku. Čas k přemýšlení a srovnání priorit: Co je opravdu důležité a jak naložit s volným časem? Taková byla Maruščina cesta k dobrovolnictví v Domově sv. Markéty.

Jako střední školu studovala Marie pedagogické lyceum, na vysoké škole si ke studiu vybrala obor učitelství pro 1. stupeň. „Nakonec jsem v souvislosti s dobrovolnictvím psala diplomovou práci o tom, jaký je pro žáky se sociálním znevýhodněním nástup do základní školy, s čímž mi opět hodně pomohli v Domově svaté Markéty, který těmto dětem pomáhá. Další zkušenosti pak doplňovaly mé formování jakožto učitelky,“ vysvětluje Marie.

V začátcích pomáhala v dětském koutku s programem, časem dostala prostor k vymýšlení vlastních aktivit. Začala tak s dětmi tvořit, hrála s nimi „deskovky“ a za hezkého počasí s nimi trávila čas venku. Pro jiné děti běžné aktivity, ale ty z Domova sv. Markéty by se k nim mnohdy nedostaly.

„Protože jsem studovala pedagogickou školu, dělala jsem s dětmi i domácí úkoly a viděla, s čím mají problémy. Nad něčím jsme strávili více času, bylo třeba více pomáhat. Právě tady jsem se ale setkala s nejvděčnějšími dětmi, maminkami i kolegy, takže pro mě byly návštěvy v domově vždycky příjemné,“ říká s úsměvem.

Nejčastěji její volnočasové aktivity navštěvovaly děti od šesti do čtrnácti let. „Setkávala jsem se s extrémními emocemi, kdy se děti byly schopné navzájem dost pohádat, ale po chvíli se zase zbožňovaly. Mnohdy bylo vidět, jak po menším povzbuzení děti dokázaly vytvářet úžasné věci, byly velice ochotné pomoci, v některých situacích se dokázaly i skvěle semknout a domluvit, bylo vidět silné přátelství mezi nimi, takové jakoby nepsané pouto ve stylu „jsme v tom spolu“,

Dobrovolnice Marie Krčilová.

Snímek archiv DCHB

což třeba ve škole podle mě moc nezažívaly.“

Jak sama říká, její osobní život je neodmyslitelně spjat s Domovem sv. Markéty. „Vždycky to bude moje srdcovka, a kdybych se nestěhovala, dělám tu dobrovolnici dál. Když jsem přemýšlela, co mi bude z Brna nejvíce chybět, bude to kromě mých blízkých právě Domov svaté Markéty.“

ty. Od nástupu jsem stihla maturitu, státnice i svatbu a stěhování, ale hlavně mi dobrovolnictví pomohlo rozšířit si obzory a být více otevřená. Poznala jsem tu skvělé lidi, ať už zaměstnance nebo klienty, a moc bych si přála, aby se jim dál vedlo stejně dobře nebo ještě lépe než doted,“ uzavírá.

ZUZANA HORÁKOVÁ

Dvacet let otvírají dveře k životu

Jeho příběh začal v roce 2002. Původně tehdy připravily mnoho obyvatel Veselí nad Lužnicí o domov. Starší lidé často zůstali bez reálné šance na nový start. Tehdy přišla Charita s nabídkou pomoci a následně s projektem na výstavbu nového bydlení pro seniory. Dům sv. Františka byl otevřen v roce 2005.

Pan Ivoš – klient Domu sv. Františka.

Snímek Kristina Zejkanová

Krátce po otevření se proměnil v chráněné bydlení pro lidi s mentálním, duševním či kombinovaným postižením. Tři desítky bytů a v každém z nich člověk, který ve svém životě potřebuje pomoc druhého. Cílem je samostatnost. Cesta k ní je různě dlouhá, vždy ale složitá a vyžaduje překonat viditelné i neviditelné překážky.

U vchodu do domu často vítá přichází paní Lenka. Když sem před pěti lety přišla, byla nedůvěřivá, nepřístupná a plná negativních myšlenek. „Postupně se nám podařilo získat její důvěru a velmi nás těší, že jsme mohli asistovat také při nastavení vhodné léčby, protože je viditelný obrovský posun v jejím přístupu k životu, komunikaci s okolím i spolupráci. Díky tomu se jí podařilo obnovit i vztah s rodinou,“ popisuje Klára Vachová, vedoucí domu. Pan Ivoš je zase příkladem toho, jak silná vůle dokáže člověka postavit na nohy. Doslova. Nikdy nepoznal zázemí milující rodiny, přesto je dobrušedný a odhodlaný. „Dřív jsem jen seděl a maloval, byl jsem prakticky ležák. Podařilo se mi ale nemohoucnost přemoci a dneska už jsem mnohem samostatnější, kdy si dokážu všechno udělat a zařít. Zvládal jsem i chodit do práce,“ popisuje hrdě u své tříkolky, která mu pomáhá v pohybu po okolí

i rehabilitaci. Na chodbách často voní výrobky z kuchyně paní Aleny. Úraz ji upoutal na invalidní vozík, ale vášeň k vaření jí zůstala. „Když mám pro koho, vstávám klidně ve tři ráno, abych to všechno stihla,“ říká a číší z ní elán a radost.

Pracujeme jinak

Ve zdech tohoto domu je zvláštní energie. Učarovala i panu Milošovi. V Domě sv. Františka začal pracovat v rámci dobrovolnické stáže a jeho obyvatele už nedokázal opustit. Jako jeden z asistentů podporuje klienty při péči o jejich domácnosti, je samotné nebo v komunikaci s okolím. „Pracujeme jinak. Klademe důraz na silné stránky a schopnosti klientů namísto potíží a nedostatků. A podporujeme je ve vzájemném pochopení, protože to často není snadné,“ popisuje Klára Vachová práci svých dvaceti kolegů. Sami ovšem nestačí na všechno. Čas běží a na domě je to znát. Jsou tak rádi za jakoukoli pomoc. Vítání jsou firemní dobrovolníci, kteří pomáhají s údržbou domu i přilehlé zahrady, kdokoli, kdo by rád zpříjemnil návštěvami volný čas klientů, nebo každý, kdo podpoří rozvoj zařízení finančním darem.

VERONIKA RYBÁČKOVÁ

Hospic Anežky České slaví 30 let

Když se řekne hospic, mnozí si dnes představí

místo, kde lidé nacházejí klid, úlevu a laskavou péči v nejtěžších chvílích života.

Taková pověst ani péče však nebyly vždy samozřejmostí. O cestě od prvotní vize k současné realitě jsme si povídali s ředitelem Oblastní charity Červený Kostelec MIROSLAVEM WAJSAREM.

V Hospici Anežky České v Červeném Kostelci, prvním zařízení svého druhu u nás, pečují o těžce nemocné a jsou oporou i jejich rodinám už třicet let. Snímek Oblastní charita Červený Kostelec

Co vás přivedlo k tomu, že jste se začal věnovat hospicové péči?

V březnu 1993 jsem nastoupil do Charity. Mým úkolem bylo rozvíjet charitní činnost na území zahrnujícím severovýchod Čech. Vzpomínám, jak se tenkrát odcházelo ze života: na více lůžkových pokojích, postele oddělené jen plentami. Umíralo se v osamocení a bez duchovní péče. To jsme chtěli změnit.

V roce 1994 přišla s námětem postavit lůžkový hospic Marie Svatošová a domluvili jsme se na spolupráci. Poté jsem požádal město Červený Kostelec, zda by nám darovalo vhodný pozemek. Probíhala příprava projektových prací a vzhledem k tomu, že se jednalo o první hospic v naší zemi, měli jsme příležitost podívat se do kolébky hospicového hnutí ve Velké Británii.

Jaké byly první kroky při zakládání hospice?

Začali jsme intenzivně komunikovat s veřejností, hlavně se sousedy budoucího hospice. Měli jsme možnost prezentovat vznikající projekt hospice v jednom ročníku Adventních koncertů České televize, oslovili jsme ministerstvo zdravotnictví a sháněli další podporu. Kromě firemních a osobních dárců nám významně pomohly německé Charity. Začali jsme shánět budoucí personál a dobrovolníky. Od začátku jsme nabízeli stáže a exkurze pro zájemce a studenty. Tím se také šířila myšlenka hospicové péče.

Jak to zpočátku vypadalo s legislativou?

V našich začátcích žádná legislativa týkající se hospicové péče neexistovala. A tak začal několikaleť legislativní proces, na němž jsme se aktivně podíleli. Po vzniku dalších dvou hospiců vznikla odborná pracovní skupina ze zástupců hospiců, zástupce z ministerstva zdravotnictví a odborné společnosti. Pro zajímavost: uzákonění pojmu „hospicové lůžko“ byl proces trvající přes deset let.

Červenokostelecký hospic dostal po 30 letech nový kabát. Při rozsáhlé renovaci se podařilo instalovat i fotovoltaické panely. Tyto úpravy sníží provozní náklady a zlepší komfort pro pacienty i jejich blízké.

Snímek Oblastní charita Červený Kostelec

cové lůžko“ byl proces trvající přes deset let.

Jak na Hospic Anežky České pohlížíte dnes?

Dnes bereme duchovní péči poskytovanou v závěru života jako samozřejmost a také máme možnost navštívit své blízké 24 hodin denně sedm dní v týdnu. U nás navíc poskytujeme možnost ubytovat se s nemocným přímo v hospici, být se svým blízkým až

do jeho konce. V začátcích byly jednolůžkové pokoje s přistýlkou opravdovou revolucí v péči o nevyléčitelně nemocné.

Jaké služby dnes hospic nabízí?

Vedle lůžkového Hospice Anežky České vznikly Mobilní hospic Anežky České, ambulance paliativní péče, ambulance léčby bolesti se stacionářem, odborné sociální poradenství a půjčovna zdravotnických pomůcek. Zároveň existuje provázanost s našimi dalšími službami, jako jsou pečovatelská a ošetrovatelská služba. Tuto komplexnost péče jsme brali jako podnět již na počátku, kdy jsme se inspirovali v hospicích ve Velké Británii.

Jaké je vaše osobní přání k tomuto výročí?

Přál bych nám, abychom nadále mohli pokračovat v naší práci, abychom mohli dál rozvíjet naše hospicové služby a byli nadále oporou pro nevyléčitelně nemocné a jejich rodiny. Chci moc poděkovat v první řadě všem našim zaměstnancům. Někteří z nich jsou s námi od začátku, celých těch třicet let.

Věřím, že je to dáno tím, že vidí, jak významný a pozitivní dopad má jejich práce na naše pacienty i jejich blízké. Chci poděkovat i všem podporovatelům, dárcům, dobrovolníkům a pracovníkům z veřejné sféry. Těch lidí a institucí je za ty roky dlouhá řada. A děkuji Bohu za jeho požehnání a ochranu po celá ta dlouhá léta.

JÍŘÍ HUBÁLEK

Neváhejte, neodkládejte. Přijďte se poradit

Poradenské centrum Litoměřice by se dalo shrnout do sedmi „P“: profesionální pracovnice, přátelské a příjemné prostředí, podpora v těžkých chvílích a pomoc, která má smysl. Je to místo, kde se člověk nemusí bát požádat o radu a pomoc. Hovořili jsme o tom s vedoucí VERONIKOU VLASÁKOVOU a sociální pracovnící MARIÍ BENEŠOVOU.

Jak byste popsaly Poradenské centrum člověku, který o něm nikdy neslyšel?

Marie Benešová (MB): Je to místo, kde nasloucháme, poskytujeme rady a společně hledáme nejlepší cestu k řešení náročné, nečekané či neznámé životní situace. Pomoc nabídneme nebo propojíme s odborníky či službami, které sami neprovádíme.

Veronika Vlasáková (VV): Snažíme se přitom zmapovat celkovou situaci klienta, zjistit všechny jeho potřeby a někdy také odhalit, v čem vlastně strádá. Lapidárně řečeno, co je třeba řešit a jak.

S čím vším se na vás lidé mohou obrátit?

VV: Prakticky s čímkoli, co je trápí a co sami neumí vyřešit. Od dluhů, exekucí a insolvence, přes problémy s bydlením, hledáním práce nebo vyřizováním dávek, až po pomoc v kri-

zových životních situacích. Často se na nás obrazejí i lidé, kteří si jen potřebují ověřit informace, poradit se, jak postupovat, nebo hledají podporu, protože se cítí na všechno sami. Cílem je, aby od nás odcházeli s pocitem, že vědí, na koho se obrátit a co udělat dál.

Co byste poradily lidem, kteří mají problém, ale bojí se požádat o pomoc?

VV: Ať neváhají, neodkládají své těžkosti, a hlavně ať se zbaví ostychu a kontaktují nás alespoň e-mailem nebo telefonicky, pokud se nechtějí setkat osobně. Nejsme žádná instituce, nás se bát nemusí. U nás jim žádný postih nehrozí. My pomáháme, nikoho nesoudíme.

MB: Je-li pro vás těžké požádat o pomoc, oslovte někoho blízkého, komu věříte, aby vás podpořil, případně doprovodil k nám.

Pomoc v poradně nemá být zdrojem stresu a posuzování či odsuzování, ale má vést k řešení. Snímek archiv DCHL

Stalo se vám někdy, že klient nedbal vašich rad?

VV: Ano. My poradíme, ale vždy respektujeme rozhodnutí klienta – on je ten, kdo nese rizika. A když se k nám i po špatné zkušenosti vrátí, jsme tu pro něj znovu.

MB: Někdy je právě vlastní zkušenost, i když těžší, tím, co člověku pomůže posunout se dál.

Co vám v poslední době udělalo radost?

VV: Klientovi hrozilo, že mu v insolvenční proceduře prodají část zahrady. Sepsali jsme odvolání a soud rozhodl v jeho prospěch. O zahradu nepřišel.

MB: Byla to pomoc mamince samotvitele splnit jejímu synovi přání jet na tábor. Díky Tříkrálové sbírce mohl strávit krásný čas se svými vrstevníky. Sama by o pomoc nikdy nepožádala, ale my jsme si všimli její nelehké situace a díky štědrosti dárců jsme jí mohli klučinovo přání splnit.

EVA HADAŠOVÁ

Pět let Beskydského centra duševního zdraví

Ve Frýdku-Místku to nejsou jen budova, organizace, zaměstnanci, ale zejména místo s otisky stop nelehkých životních příběhů.

Před pěti lety začalo s počátkem prázdnin ve Frýdku-Místku fungovat Beskydské centrum duševního zdraví jako služba Charity Frýdek-Místek. Mění přístup k lidem s vážným duševním onemocněním.

Reforma psychiatrie v Česku se snaží o humanizaci péče a přesun těžiště z velkých ústavů do komunit. To přesně Beskydské centrum duševního zdraví naplňuje. Usiluje o to, aby jeho klienti nemuseli být izolováni v psychiatrických nemocnicích, ale mohli žít doma, s podporou odborníků, rodiny a komunity, kterou znají.

Centrum je společným projektem Charity Frýdek-Místek a místní nemoc-

Beskydské centrum duševního zdraví je místem naděje, kde se setkávají odborníci a mnozí lidé s příběhy. Snímek archiv Charity Frýdek-Místek

nice, funguje jako most mezi zdravotní a sociální sférou. Jen v loňském roce poskytlo služby téměř dvěma stům lidem. Pomoc je určena dospělým se závažným duševním onemocněním – od schizofrenie přes poruchy nálad až po obsedantně-kompulzivní poruchy či poruchy osobnosti. Sílu centra tvoří lidé. Multidisciplinární tým zahrnuje

psychiatra, psychologa, psychiatrickou sestru, sociální pracovníky i peer konzultanta, tedy člověka, který sám má zkušenost s duševní nemocí. Společně plánují péči „na míru“ každému klientovi. Pomoc zahrnuje širokou škálu kroků: psychiatrická a psychologická vyšetření, podporu v užívání léků, krizovou intervenci, sociální

poradenství, nácvik soběstačnosti, doprovody k lékaři či na úřady i podporu rodiny.

Jedním z klientů je mladá dáma, která působí veselým a společenským dojmem. Má smysl pro humor a energii, ale od třinácti let bojuje s emočně nestabilní poruchou osobnosti. Zažila sebepoškození i opakované pokusy o sebevraždu.

Před rokem se však její příběh začal měnit. Po návratu z Psychiatrické nemocnice v Opavě dostala možnost bydlet v tréninkovém bytě Charity Frýdek-Místek. Tam našla bezpečné prostředí a odrazový můstek.

Postupně se vrátila do školy, odmaturovala s výborným prospěchem, našla si práci a podala přihlášku na vysokou i vyšší odbornou školu. Jejím snem je stát se sociální pracovnící. Dnes už plánuje společně bydlení se svou sestrou a na svou budoucnost se dívá s větší nadějí, i když potíže úplně nezmysly.

KATEŘINA HAVLAS,
vedoucí sociální pracovnice
Beskydského centra duševního zdraví

Pomoc lidem zasaženým válkou pokračuje

Od počátku konfliktu na Ukrajině se Charita Česká republika aktivně zapojuje do humanitární pomoci. I přes ničivé dopady války se naše aktivity snaží lidem navracet důstojnost a posílit víru v lidskost a solidaritu.

Během letních prázdnin se nám podařilo otevřít ubytování pro 180 vysídlených osob – v Berehově v Zakarpatské oblasti byla rekonstruována čtyřpatrová nevyužívaná budova internátu. Kromě ubytování budova nabízí studovny, společenské místnosti a venkovní dětské hřiště s posilovnou. Přízemí centra je bezbariérově upraveno pro osoby se zdravotním postižením. Jedná se zatím o nejambicióznější projekt Charity na Ukrajině.

Pocit bezpečí nade vše

Ve druhém patře žije již sto osob. Jednou z nich je Natalia, matka čtyř dětí. Její rodina přišla o domov dvakrát – nejprve v Doněcku, který byl obsazen ruskými jednotkami v roce 2014, a poté ve vesnici Novopavlivka v Dněpropetrovské oblasti, která byla během války téměř zničena. Natalia uprchla do Berehova se svými třemi nejmladšími dětmi. Říká, že jí vyhrkly slzy,

Natalia v Berehově našla nové bydlení pro svou rodinu.

Snímek archiv Charity ČR

když viděla fotografie svého nového bydlení. „Je tu vše, co potřebujeme, a kuchyň je výborně vybavená, což je velké plus. Děti mají hernu a hřiště blízko a naše ubytování je vybaveno novým nábytkem pro celou rodinu,“ říká.

Nové ubytování pro uprchlíky před válkou se podařilo otevřít i ve Lvovské oblasti, ve vesnici Kernysia. Olha se svými malými dětmi se mohla konečně usadit, a zajistit tak své rodině bezpečné bydlení. Pro dvanáct bytů jsme zakoupili nové základní domácí spotřebiče a bývalá budova obecního úřadu se proměnila v sociální bydlení pro ty, kteří ztratili své domovy. „Jsem upřímně vděčná všem, kdo se na tom podíleli. Mé poděkování pa-

tří především české Charitě, protože to vnímám jako nový začátek a novou životní kapitolu. Díky vám se moje víra v lidi posílila,“ dodává Olha ke svému příběhu.

Pomoc Charity však nekončí u zajištění bydlení, i když s každým dalším postupem ruské armády přibývájí noví uprchlíci. Především v blízkosti bojových linií je situace kritická a evakuace náročná zejména pro starší obyvatele a lidi s postižením, kapacity ubytovacích center mnohdy nestačí. Regionální manažer pro Ukrajinu Charity Česká republika Evžen Diviš zdůrazňuje, že pomoc je stále nezbytná: „Rusko postupuje, vzdušné útoky sílí, přibývá škod i uprchlíků. Je v našem zájmu, aby se Ukra-

jina ubránila a zůstala v dobré kondici.“

Když uprchlíci najdou nový domov, podporuje Charita jejich integraci a pomáhá jim obnovit důstojný samostatný život – začít znovu podnikat, když o své původní živnosti na východě přišli. Věnuje se také odstraňování škod způsobených válkou – včetně rekonstrukcí zdravotnických zařízení a jejich vybavení zejména v oblasti rehabilitace. „V šesti nemocnicích v Dněpropetrovské oblasti jsme opravili rehabilitační oddělení, podílíme se na dalším vzdělávání jejich zdravotnického personálu a chystáme dodávky potřebných přístrojů. Potřeba rehabilitační péče ve válce samozřejmě roste a námi posílená rehabilitační oddělení poslouží jak pacientům po mrtvicích, tak lidem zotavujícím se po válečných traumatech,“ přibližuje konkrétní dopady pomoci Evžen Diviš.

Charita se v neposlední řadě zaměřuje na školy, kde se vyučuje i v režimu ohrožení. Nezbytná je materiální pomoc – od teplého oblečení až po zaplacení domů, aby lidé přečkali zimu. Poslední, neméně důležitou oblastí je psychosociální pomoc, kdy vzniká síť center duševního zdraví, která pomáhá lidem vyrovnat se s traumaty způsobenými válkou a posiluje odolnost celé společnosti.

S následky války se bude Ukrajina potýkat desítky let. Na pomoc Ukrajině využívá Charita finanční dary od drobných dárců. Potřeba bude dlouhodobá a doufáme, že nejen pro Charitu Česká republika zůstane klíčová.

ZUZANA HANIKOVÁ

Jak se naučit žít obyčejný život?

V Meclově vymysleli tréninkové pobyty pro duševně handicapované klienty. Tamní Domov sv. Vavřince provozovaný Diecézní charitou Plzeň poskytuje od roku 2012 záze-
mí lidem s chronickým duševním onemocněním. Klienti tu pouze nebydlí, ale hlavně se učí žít obyčejný život.

Učit se doma i venku

Společně pěstují zeleninu, starají se o drůbež, vaří, pečou, navštěvují přilehlé Sociálně terapeutické dílny sv. Josefa. Posláním pracovníků Domova je vést klienty navzdory jejich duševnímu onemocnění k větší samostatnosti a soběstačnosti. Prostřednictvím náviku se klienti zlepšují v komunikaci, navazování vztahů, péči o sebe i domácnost.

Část klientů už zvládá i nocování v přírodě pod širákem.

Snímek archiv DCHP

S originálním receptem, jak schopnosti klientů rozvíjet i ve víru světa mimo Domov, přišli pracovníci brzy po jeho otevření. Jezdí s klienty na takzvané tréninkové pobyty. „Potřebují nejen prostředí domova, ale i nácvik kontaktu se širším společenským prostředím,“ vysvětluje vedoucí Domova Ivana Fröhlichová. „S klienty se tak dostaneme do různých situací. Například nám kvůli výlukám ujížděly vlaky, museli jsme hledat nové spoje. Klienti se učili, jak takové situace řešit, jak si obhájit svá práva, ale zároveň nejt do střetu,“ dodává. V současnosti je většina klientů schopná si během jednoho dne na pobytu zařadit vlastní cestu k lékaři nebo výlet. „Dojdou si na vlak, a pokud je výluka, umějí si poradit a dostat se zpět,“ uvádí sociální pracovník Matěj Havlíček.

V současnosti jezdí na prodloužené víkendy a o prázdninách i na týdny. „Během pobytu mají klienti třeba dva tři dny volné, kdy si mohou sami naplánovat, co budou dělat. Zároveň náš program probíhá vždy jen část dne a část si mohou organizovat sami,“ podotýká Ivana Fröhlichová. Podle sociálních pracovníků Domova jsou pak klienti nadšení tím, jak dokázali samostatně využít volný čas a zvládnout obstarávání vlastních záležitostí. Největší radost jim dělá návštěva restaurace či stánku s rychlým občerstvením.

Důležitou složkou tréninkového pobytu je překonání vlastní komfortní zóny. Klienti mají totiž strach ze všeho nového. A sami sociální pracovníci se vracejí s nadšením z jejich pokroků.

PETR ŠIMEK

Pomoc pro děti od Haiti až po Ukrajinu

Haiti se potýká s hlubokou krizí: zhroutila se státní správa, roste násilí, lidé prchají z měst, chybí jídlo, zdravotnictví, palivo. Charita přesto zůstává. Už čtvrtstoletí působí Arcidiecézní charita Olomouc (ACHO) v této ostrovní zemi.

Apoštolský nuncius na setkání k výročí pomoci na Haiti. „Nepolevujeme v pomoci,“ vyzval. Snímek archiv ACHO

Pomoc zde začínala nenápadně – skromnými dary, kontaktem s místním biskupem a osobními návštěvami českých dobrovolníků. Dnes je chudá a těžko dostupná oblast na severozápadě ostrova kolem města Baie-de-Henne symbolem trpělivé práce a víry v to, že i na nezapomenutějších místech světa může růst naděje. Děti z místních rodin díky českým dárčům navštěvují školu, mají přístup k lékařské péči, čisté vodě i teplému jídlu. Škola i ordinace zde vznikly jako výraz konkrétní pomoci, ale též dlouhodobého vztahu mezi lidmi z Česka a Haiti.

Právě děti jsou touto skupinou, která je nejvíce zranitelná – mnohé zna-

jí od malička jen bídu a strach. „Přesto se usmívají, chodí do školy a těší se na to, co pro ně připravíme. Takovou vděčnost za obyčejné věci tady ve střední Evropě nezažijete,“ říká Roman Musil, koordinátor pomoci Charity na Haiti. Pomoc formou Adoptce na dálku tak stále pokračuje – a neztrácí smysl. Podpora zahrnuje školní potřeby, uniformy, obědy a základní léky. Vše probíhá ve spolupráci s místními koordinátory, kteří znají každou rodinu jménem a často suplují chybějící sociální systém.

„Nepolevujeme v pomoci Haiti,“ vyzval ACHO nuncius Mons. Jude Thaddeus Okolo, který byl čestným hostem výročního setkání dárců Charity pro Haiti.

Pomoc na Ukrajině

Také na Ukrajině se Charita zaměřuje především na pomoc dětem. Projekt Naplň talíř poskytuje dětem z chudých rodin potravinovou materiální pomoc. „Za dary od dárců z Česka pořídí na Ukrajině tamní Charita

základní potraviny od místních producentů. Pravidelně, adresně, s respektem k potřebám a možnostem. Tento systém se osvědčil díky jednoduchosti i rychlosti pomoci,“ vysvětluje Khrystyna Novodvorska, která má na ACHO tento projekt na starosti. Projekt pomáhá nejchudším lidem přežít těžké období a udržet si důstojnost, udržet dostatečnou stravu pro děti. Často jde o matky samoživitelky nebo vícečetné rodiny, někdy i s dětmi s postižením.

V říjnu se pak chystá tradiční projekt Vánoční balíček pro Ukrajinu. Opět jde o pomoc dětem. ACHO hledá dárce, aby připravili osobní dárky konkrétnímu dítěti z databáze, kterou Charita zveřejňuje na webu. Letos chce ACHO oslovit i farnosti: „Stačí, aby se ve farnosti domluvil pár lidí, třeba babičky, rodiče, děti z náboženství nebo společenství. Vyberou si jedno dítě, složí se na nákup dárku, napíší vzkaz, přiloží obrázek. Balíček tak nejen pošle radost dítěti, ale spojí i lidi u nás, ve farnostech,“ poukazuje Khrystyna Novodvorska. Dárky obsahují většinou teplé oblečení, obuv, hračku, sportovní nebo školní potřeby. Nejde o hodnotu věcí, ale o vzkaz: „Nejsi zapomenuté dítě – i ty si užij radostné Vánoce.“

Informace o pomoci dětem na Haiti i na Ukrajině najdete na www.acho.cz. MAREK NAVRÁTIL

Inspirace sv. Vincencem: Milujme Boha skutky!

Světcí jsou ti, kdo nám jdou příkladem. V čem může být vzorem po téměř čtyřech staletích zakladatel institucionální charitní pomoci sv. Vincenc? Svou houževnatostí a organizačním talentem při zakládání dobročinných ústavů? To jistě. Ale především opravdovostí, dobrotností a láskou k Bohu, kterou projevoval pozorností ke svým trpícím bližním.

Inspirován evangeliem našel své místo v organizování pomoci chudým. Narodil se do bouřlivé doby v rodině chudého vesničana v Gaskoňsku, měl být pasáčkem, ale už v dětství projevil schopnosti ke studiu. Byl vysvěcen na kněze a působil jako vychovatel ve šlechtických rodinách. Byl citlivě pozorný ke svému okolí: kde viděl naléhavou potřebu, hledal odpověď a nespokojil se s málem. Založil kongregaci misionářů a řadu dalších dobročinných ústavů a vypracoval se na respektovanou autoritu, dokonce na člena státní rady. Kardinálské hodnosti prý dokázal „předem“ zabránit.

Jeho spiritualita nebyla teoretická – hlavní inspirací mu bylo evangelium

Portrét sv. Vincence z Pauly ze světcova životopisu od P. Wáclawa Štulce, vytištěného v Praze roku 1844. Repro KT

a sám život. Vždy kladl důraz na to, že láska k Bohu se musí dokázat skutky. Tak napomínal: „Milujme Boha, draží bratři, a obětujeme mu všechny své síly. Mnozí jsou plni citů lásky, ale mají-li pracovat, trpět, zapírat sebe, snášet nemoc, pomluvu nebo jiná protiventství, nedostává se jim odvahy.“

V udlílení podpory byl Vincenc velmi důmyslný. Těm, kdo se za svoji chudobu styděli, byla pomoc v penězích i v potravinách donášena domů. Pocestní pak almužnu dostávali kdykoli. Třetí druh almužny tvořili ostatní chudí, kteří přicházeli v počtu 500 i více třikrát za týden do pařížského domu sv. Lazara, který Vincenc vedl. Nerozdával pomoc nahodile a bez rozmyslu, ale spojil ji s duchovním povzbuzením, se zájmem o člověka.

Rovněž zavedl obyčej, že denně byli dva chudí pozváni ke společnému stolu misionářů. Posadil je obyčejně vedle sebe, každého po jedné straně a staral se, aby jim nic nescházelo.

V jeho jednání vidíme zárodky dnešní humanitární pomoci. Když uslyšel, že někde panuje bída, poslal tam některého kněze-misionáře, aby stav věcí vyšetřil, a potom ve vši tičnosti posílal podporu rodinám. Za občanských válek ve Francii, kdy byly zpustošeny celé kraje, organizoval pomoc ve velkém. Na základě zpráv od kněží z terénu získával v Paříži prostředky od urozených dárců a za ně

nakupoval pomoc a zasílal ji do krajů, kde panoval hlad.

Nedaleko Paříže byla jistá vesnice zcela zaplavena rozvodněnou Seinou. Vincenc objednal loď, nechal ji naložit potravinami a ty dal dopravit zatopeným osadníkům. Dva misionáři s domácím kaplanem podávali potraviny oknem do domu – a tak se jim pomoc dostávala tři týdny.

Roku 1729 byl Vincenc papežem Benediktem XIII. blahorečen, roku 1737 ho Klement XII. prohlásil za svatého. Svatý Vincenc de Paul je patronem charity, vězňů, zajatců, bezdomovců a nemocnic. JAN OULÍK

„Uvidíte, že láska je těžké břemeno, těžší než kotlík polévky a košík chleba. Ale vy si zachováte laskavost a úsměv. Nestačí dávat polévku a chleba. To dovedou i bohatí. Ale vy jste služebníci chudých. Oni jsou vaši páni – velmi citliví a nároční, jak poznáte. Vy je ale budete milovat, protože jen kvůli vaší lásce vám odpustí, že jim dáváte chleba.“

Ocenění za 20 let rozvojové pomoci v Ugandě

Arcidiecézní charita Praha (ACHP) měla před prázdninami velký důvod k oslavě. Nejen dvaceti let úspěšného fungování její dceřiné organizace v Ugandě, ale především ocenění, které se této práci dostalo. Vedoucí její tamní charitní mise Grace Mboizi totiž od českého ministerstva zahraničí obdržel prestižní cenu Gratias agit.

„Vaše práce je příkladem entuziasmu. Stavíte mosty mezi národy, což je v dnešní době náročná práce. Jste vzorem pro naše diplomaty, kteří v zahraničí budují jménem naší země dobré vztahy,“ uvedl ministr Jan Lipavský při slavnostním udílení cen. Grace Mboizi zasvětil svůj život pomoci potřebným, protože chudobu zná z vlastní zkušenosti – narodil se v ugandské vesnici Wambete a ve dvou letech ztratil otce. Vyrůstal u strý-

Grace Mboizi přebírá cenu Gratias agit od ministra zahraničí Jana Lipavského. Snímek archiv ACHP

ce, který mu umožnil pokračovat ve vzdělání.

Pro misi pražské Charity začínal před dvaceti lety jako řidič a postupně se vypracoval a nyní řídí tamní projekty ACHP a organizaci čítající bezmála 200 pracovníků.

Cenu z rukou Jana Lipavského přijal se sobě vlastní pokorou a vděčností: „Ocenění je uznáním kolektivního úsilí mých kolegů v České republice i v Ugandě, ke kterému jsem mohl přispět. Cenu Gratias agit bych chtěl věnovat všem českým dárcům, bez nichž

bychom nemohli pomáhat potřebným lidem v Ugandě.“ Grace Mboizi ocenil především ochotu lidí v Česku pomáhat v jeho tak vzdálené domovině: „Obdivuji, jak čeští dárci projevují hlubokou empatii a ochotu pomáhat potřebným na druhém konci světa. Navzdory tomu, že křesťanství tu praktikuje spíše menšina. Tak rozsáhlá pomoc svědčí o nesebeckosti, laskavosti a živém odkazu křesťanské víry.“

Jedenáct tisíc dětí

Mise Arcidiecézní charity Praha v Ugandě představuje jeden z nejrozsáhlejších českých rozvojových programů v subsaharské Africe. Od svého založení v roce 2001 systematicky buduje infrastrukturu pro udržitelný rozvoj napříč pěti ugandskými diecézemi.

Mezi nejvýznamnější úspěchy patří zajištění přístupu ke kvalitnímu vzdělání více než 11 000 dětí z nejzranitelnějších rodin prostřednictvím stavby škol a programu Adopce na dálku. Zároveň Arcidiecézní charita Praha podporuje jejich rodiče v získávání udržitelných zdrojů obživy. V oblasti zdravotnictví mise založila Českou nemocnici sv. Karla Lwagy, podporuje další zdravotnická zařízení, buduje studny s pitnou vodou a provozuje mobilní ordinace v odlehlých venkovských oblastech.

JARMILA LOMOZOVÁ

Čeští dárci projevují hlubokou empatii

Vedoucí mise Arcidiecézní charity Praha v Ugandě GRACE

MBOIZI představuje sebe, svou práci a vypráví o odlišném prožívání víry v Česku a v Ugandě.

Jaké byly podmínky, v nichž jste vyrůstal?

Když mi ve dvou letech umřel otec, přestěhovali jsme se s maminkou ke strýci, kde jsem vyrůstal s jeho dětmi. Do školy to byly tři kilometry pěšky, neměli jsme ani lavice a první boty jsem dostal v 11 letech. Od třinácti let jsem vydělával na studium po brigádách – peníze jsem si ukládal u strýce.

Co vás přivedlo k práci v rozvojové pomoci a v Charitě?

Mé životní poměry mi otevřely oči k potřebám chudých lidí. Když jsem poznal práci Charity, silně mě oslovila myšlenka cílené pomoci nejchudším dětem ve vzdělávání. Z vlastní zkušenosti jsem znal těžkosti, kterým čelí nejchudší lidé, a byl jsem odhodlán zajistit, aby se pomoc Charity dostala k těm, kteří ji nejvíce potřebují.

Co je na řízení charitní mise nejnáročnější?

Nejtěžší je pro mě říkat „ne“. Potřeby jsou obrovské a nemůžeme pomoci všem. Cítím se velmi nespokojen, když musím odmítnout žádosti o pomoc kvůli omezeným zdrojům nebo nastaveným pravidlům.

Jaké hodnoty a principy se snažíte vštěpovat svému týmu?

Klademe důraz především na empatii a porozumění. To vytváří silnější vztahy, zlepšuje komunikaci a buduje důvěru. Zásadní je pro nás poctivost: být čestní a transparentní ve všem, co

děláme. V neposlední řadě je pro nás klíčová kvalita. Chceme se vzdělávat a zlepšovat, aby výstupy naší práce byly co nejlepší. Naše mise čítá bezmála 200 pracovníků a je klíčové vybírat lidi, kteří se s těmito hodnotami ztotožňují.

Zmínili jste, že je vám blízká podpora vzdělání. Adopce na dálku zahrnuje nejen vzdělávání, ale také pomoc v oblasti sociální a zdravotní péče.

Ano, financujeme nejen studium, ale naše podpora pomohla například zabránit mnoha předčasným sňatkům dívek, kterým bylo 13 nebo 14 let a nemohly by dokončit své vzdělání. Děti mají v našem programu také přístup k základní zdravotní péči, rodiny získávají znalosti o správné výživě a zdravotní prevenci. V oblasti ekonomického rozvoje poskytujeme rodinám hospodářská zvířata, což jim umožňuje generovat dokonce vlastní příjem. Podporujeme i drobné podnikání.

Nemocnice sv. Karla Lwagy, kterou vybudovala Arcidiecézní charita Praha, je klíčovým zdravotnickým za-

řízením v regionu. Nabízí služby, které běžně nejsou v jiných zařízeních dostupné a je největším soukromým zdravotnickým centrem v regionu.

Vidíte rozdíly v prožívání víry mezi Ugandou a Českou republikou?

V Ugandě je duchovní život mnohem intenzivnější než v České republice. V naší zemi je náboženství přirozenou součástí každodenního života, zatímco v Česku jsem tento rozměr nezažl. Nicméně navzdory tomu čeští dárci projevují hlubokou empatii a ochotu pomáhat potřebným na druhém konci světa. To svědčí o jejich nesebeckosti, laskavosti – tedy vlastnostech, které vyrůstají z křesťanství.

Co pro vás znamená vaše víra v Boha?

Víra je pro mě základním stavebním kamenem života. Dává mi sílu i směr při překonávání životních výzev i pocit bezpečí v těžkých časech. Formuje má rozhodnutí, spojuje mě s komunitou a dává mi pocit sounáležitosti. (lom)

Postřehy koledníka z Tříkrálové sbírky

Tradice tříkrálového koledování je v Česku pevně zakořeněná. Každý rok vyrážejí do ulic děti i dospělí převlečení za Kašpara, Melichara a Baltazara, aby přinesli lidem radost, popřáli jim do nového roku a vybrali příspěvky do Tříkrálové sbírky, která pomáhá lidem v nouzi. Pro mnoho koledníků jde nejen o tradici, ale i o zkušenost, která v nich často zůstane celý život.

Na své zážitky vzpomíná i jeden z koledníků Charity Bystřice pod Hostýnem: „Jako malý jsem o smyslu koledování moc nepřemýšlel. S kamarády jsme zpívali, těšili se na sladkosti a na horký čaj, který si doma dáme. V šestnácti jsem přestal – na krále už jsem byl moc starý a na vedoucího jsem si ještě netroufl.“ Po několikaleté pauze se však k tradici vrátil. Tentokrát už jako vedoucí skupinky, s většinou zodpovědností a jiným pohledem.

Na jedno tříkrálové koledování nikdy nezapomene. „Velmi mě překvapilo, že v této nelehké době jsou lidé stále tak štědrí. Nikdy předem nevím, kdo mi otevře. Vždycky si představuji, jaký životní příběh za těmi dveřmi

I tak může vypadat třetí král, když ho ti starší vezmou do party.

Snímek Vojtěch Hlávka / Člověk a Víra

stojí,“ říká. Tentokrát skupince otevřela postarší paní, usmála se a pozvala koledníky dál. „Začali jsme zpívat a během druhé sloky se rozplakala. Svěřila se nám, že jí nedávno zemřela dcera na rakovinu a svá vnoučata neviděla celý rok, protože bydlí daleko.“ Samotu jí ulehčovalo jen malé kotě, o které se teď ale nemá kdo starat, protože paní bude muset kvůli svému

zdravotnímu stavu odejít do domova důchodců.

„Byli jsme z celé situace zaraženi a cítili velkou bezmoc. Paní nám však vděčně děkovala za náš zpěv a návštěvu. A právě tehdy jsem si uvědomil, jak málo stačí k vyvolání radosti a jakou sílu může mít takové setkání. Velkými činy jednotlivců svět zlepšit jen těžko, ale ty malé nás nic nestojí,“ uzavírá koledník.

V Tříkrálové sbírce nejde zdaleka jen o peníze. Je to záminka k setkání, projevení lidskosti a připomenutí, že i drobná gesta mohou mít velký význam. Díky solidaritě může Charita Česká republika podporovat seniory, rodiny v nouzi, lidi bez domova i vážně nemocné. Zkrátka ty nejzranitelnější, kteří naši pomoc potřebují.

ADÉLA KUDLÁČKOVÁ

Ukaž, že jsi KING!

Staň se třetím králem!

Tříkrálová sbírka hledá koledníky,
jak se přihlásit najdeš na:
www.trikralovasbirka.cz

